

Последни новини: Марковска тласна ГЕРБ към предела[Начало](#) » [Анализи и Коментари](#) » [Марковска тласна ГЕРБ към предела](#)**Марковска тласна ГЕРБ към предела**11:44 | 20.11.2012 | 1167 прочитания | [Стефан Попов, "Риск Монитор"](#)Размер на текста

Казусът "Марковска" ще остане в историята на Конституционния съд като могъща демонстрация за смисъла на процедурите в българската правова държава. Макар че е символ на българската държавност въобще, в момента случилото се ще падне в сметката на ГЕРБ.

Ето основните моменти, разиграли се след средата на спектакъла: Първо, отказ на президента да присъства на клетвата; Второ, истерията около въобразената набързо конституционна криза; Трето, подхвърлянето за тупик, според който парламентът е избрал конституционен съдия и, въпреки развихрения скандал, изборът е необратим; Четвърто, интервенцията на председателя на Конституционния съд (КС) в клетвата; Пето, неяснотата кой кога вече се смята за избран в КС и в кой точно момент мандатът му е окончателно преустановен; Шесто, слаломите на Прокуратурата; Седмо, чуденето дали и как Народното събрание може да започне нова процедура за избор на конституционен съдия.

И вероятно няколко други, но тези са по-видимите.

В действие първо на печалния театър президентът напуска и се оказва, че клетвата не може да се положи. Въпреки че много нормални хора си откъснаха, това е доста пресилено твърдение. Макар присъствието на президента да е предвидено, той може да се окаже възпрепятстван.

Изискване на Закона за Конституционния съд е клетвата да се положи до една седмица. Ако днес е седмият ден, клетвата започва, а президентът го няма, коя от двете норми ще натежи като по-важна? Важно е следното: От изпълнението на представителна функция не може да следва нищо качествено, структурно за състоянието на институциите. Това е представителна, а не конститутивна функция в институционалния ред.

Не може отсъствието на президента да прекъсва нормалния институционален процес, в частност да прави невъзможно полагането на клетва.

Във второ действие председателят на КС Евгени Танчев прекъсва процедурата. Мотивът му за отсъстващия президент не е правно състоятелен и не се съгласува със здравия разум. Групата помръкнали официозни лица се разпилява сконфузено. Остава неясно обаче как и защо в мига на клетвата в Конституционният съд има членове с изтекъл мандат. Какво в частност прави там Евгени Танчев? Защо управлява процедурата - нещо, което не е посочено в Закона за Конституционния съд? Защо изобщо клетвата се полага пред членовете на Конституционния съд, а не пред председателя на Народното събрание, президента и председателите на двете върховни съдилища, както е предвидено? Клетвата в институционалния смисъл на думата може да се проведе извън Конституционния съд, тя е символичен вход към него, а не част от него. И, макар да не е извънредно важно, все пак защо клетвата се полага поотделно от избраните, а не колективно, както обикновено се прави при тази процедура?

В третото действие всички угрижено се питат какво ще става сега, има вакум и криза. Няма никаква криза. Народното събрание ще отмени избора на г-жа Марковска. Ако тя се беше заклела, тя става член на КС и изборът ѝ вече е необратим. Тогава опит за отмяна би бил в противоречие с разделението на властите, поради което е конституционно немислим.

В момента изборът е направен, но избраният не е конституционен съдия. И изборът трябва да бъде отменен с последващ акт на Народното събрание. От друга страна, отмяната на този акт не може да бъде спестена, защото ще се изправим пред абсурдната възможност Народното събрание да може да избере 100 души нови съдии, а кой ще стане съдия с действителен мандат ще зависи от това кой ще се добере ефективно до клетвената процедура.

Ако Народното събрание не отмени избора си, г-жа Марковска има основания да съди държавата. Независимо колко реалистично е сезиране на Конституционния съд, той би отсъдил, че отмяна на избора е задължително условие за нова процедура. Да си представим, че тя успява да стигне до дело в Съда след, примерно, две години. И съдът постановява необходимост на отмяната на нейния избор. Тогава, ако имаме избран друг съдия, но без отмяна на нейния избор, този съдия ще бъде също отменен, делигитимиран. И ще стане за посмешище. Затова никой кандидат със здрав разум, който държи да избегне публично самоубийство, не бива да се поддава на внушенията, че ще бъде пробутан набързо без отменителен акт. Такава опорочена процедура крие риск от бъдещ провал. Г-жа Марковска може да си търси правата и по линията на международното право, в съда в Страсбург, който би отсъдил същото. Народното събрание не бива и да помисля да прескочи отмяната на своя избор, това трябва да е ясно.

В четвъртото действие започва вторичен линч на безнадеждната кандидатка за конституционен съдия. Институциите ще набавят доказателства, че г-жа Марковска е от дявола зачената, на дявола е служила и при него ѝ е мястото. Въпросът, обаче, не изглежда дотам прост, защото досега няма ясно доказателство, че г-жа Марковска се е опитала да влияе върху МВР. Подобно доказателство може да възникне, само ако МВР каже, че тя именно това е направила. Но МВР вече се ангажира с други твърдения. Или ако правната комисия в НС реши да разкрие нещо, което преди това е прикрила?

В епилога ще има нов избор на конституционен съдия и едно прелестно, изпълнено с радостно вълнение полагане на клетва. Всички ще бъдат щастливи, ще им е леко на сърцето.

Съдия Марковска не може да бъде конституционен съдия по причини от общ публичен порядък. Първо, тя публично, открито и в растяща паника, сменяше твърденията си час по час. Няма по-ярка демонстрация за несъвместимост с желания пост. Едва на второ място стоят и факти за съмнително поведение, някои от

които изнесени в пресата преди две години. Но потулени по време на избора. И на трето място, подозренията за конфликти на интереси, които ще се окажат не дотам силни, че да възбудят наказателно производство. Така че на първо място стои по най-неоспорим начин собственото ѝ поведение в последните две седмици.

В тази ситуация се набиват на очи следните особености на българската правова държава:

Първо, настъпилият процедурен хаос показва за какво служат процедурите, в каква неподозирана степен на тях се гледа като на ритуални маски и атрибути, нямащи общо със съществуването на държавните дела. Всички участници в спектакъла се отнасят към правилата и към собствената си процедурна рамка като към мека пластична материя, от която всеки може да извае каквото и когато поиска.

Второ, внезапно оформеният процедурен ред всъщност е не друго, а начин на използване на този театрален реквизит за целите на вече взето независимо от тях решение. В случая решението на премиера да се попречи на встъпването в длъжност на обречената съдийка, защото посланици и Европейска комисия надигнаха глас. В описания спектакъл всичко можеше да протече и по втори, трети, пети и т. н. неопределен брой начини в зависимост от последното произволно решение.

Трето, процедури и публичност са в могъщ разрыв. Посветените го знаят, но сега бе поставено като мегашоуто на този парламентарен мандат. От едната страна е правовият ред, който се прилага според произвола на властта. От другата стои съвкупната втрещена публичност, нормалният, доведен до агония гражданин, който вече е изразил непоносимост към съмнителния избор на съдийката.

Този разрыв започна да става твърде видим последната година. С две думи, той праща следното послание към властта: Процедурите и правилата ги има, за да осигуряват и гарантират условията за смисъл в тази национална общност.

В случая "Марковска" тази граница бе достигната по драстичен начин: процедурният ред на държавата се видя като рамка, охраняваща безкрайни вериги от лъжи, договарания, постановки. Ако има едно единствено нещо, което може да срина процентите на ГЕРБ и да ги изхвърли от властта, то ще бъде нарастващото убеждение, че именно това става. Този казус дефинира прага на това злокачествено отклонение. По тази причина, ако премиерът иска да контролира щетите, трябва да се видят последващи оставки, а не обичайните шегички.